

Fi Pjazza Savina. Il-folla kbira li attendiet għall-festa ta' Kristu Rè

Ċelebrazzjoni Djoċesana Ta' Kristu Rè

Id-Djoċesi t'Għawdex nhar il-Ħadd 22 ta' Novembru ċelebrat b'solennità liturġika lil Kristu Sultan tal-Ħolqien kollu u l-egħluq tal-Kungress Ewkaristiku Djoċesana. Iċ-ċelebrazzjoni tal-egħluq saret fi Pjazza Savina, fejn kien gie ċelebrat l-ewwel Kungress Ewkaristiku Djoċesana, fis-sena 1929.

Mijiet t'Għawdxin bi fġarhom ħadu sehem u stqarrew l-imħabba tagħhom għall-Ewkaristija.

Il-Programm beda fi Pjazza San Frangisk, fir-Rabat, fejn giet esposta l-Ewkaristija. Wara mument ta' talb telqet purċissjoni li għaddiet minn Triq Putirjal għal Triq ir-Repubblika u għal Pjazza Savina, bis-sehem tas-Sacerdoti, Patrijiet, abbatini, sorijiet, membri tal-fratellanzi tas-Sagrament, tfal u poplu.

Fi Pjazza Savina tkomplet iċ-ċelebrazzjoni permezz tal-Liturġija tal-Kelma u wara l-Eoċ. Tiegħu Mons Isqof Mario Grech wassal il-messaġġ tiegħu għall-okkażjoni.

Għaċ-ċelebrazzjoni li kien hemm ukoll il-Kardinal Peter Kodwo Apiah Turkson, riċentement maħtur bħala President tal-Kummissjoni Gustizzja u Paċi fil-Vatikan, għalqet bil-barka sagramentali.

Ser inwasslulkom id-diskors tal-Eoċ. Tiegħu Mons Isqof Mario Grech

Tkun irresponsabilità gravi tal-poplu t'Alla f'dawn il-gżejjer jekk ma joffrix sehemu fl-iżvilupp uman u shiħ tas-soċjetà. Għalkemm għandna ħafna tajjeb madwarna, huwa fatt li qed naraw ukoll ċerti esperjenzi li qed jirrendu l-ħajja ta' xi wħud tqila. Jekk mhux fil-familji tagħna stess, żgur li qrib tagħna hemm sitwazzjonijiet li jitolbu azzjoni biex il-bniedem jerġa' jibda jgħix!

Huwa fenomenu ta' żmienna li xi koppji miżżewġa qed jinfirdu. Mhux il-waqt li nidhol fl-argument dwar min għandu t-tort ta' dan kollu;

imma fil-komunità għandna koppji feruti, individwi bla futur, ulied bla familja. Il-karba ta' dawn tista' tibqa' fgata?

Jew huwa dmir tagħna li nisimghuhom, nakkumpanjawhom u nfittxu biex fir-rispett lejn il-verità naraw x'soluzzjonijiet nistgħu nipproponulhom?

Soċjetà organizzata ċivilment għandha s-sistema amministrattiva bl-iskop li taqdi liċ-ċittadin. Propriu biex din is-sistema tgawdi l-fiducia ta' kull ċittadin, mhix fin-natura tagħha li tippermetti ndhil politiku partigġjan.

Nassumu li l-politiċi huma serji biżżejjed li ma jindaħlux fiċ-ċivil; il-fatt biss li teżisti din l-impressjoni huwa ħażin. Barra mir-riformi amministrattivi, x'jista' jsir biex is-servizz pubbliku jkompli jittjeb u l-mentalità u l-prassi li semmejt jis-saffew?

Fl-enċiklika *Populorum Progressio* l-Papa Pawlu VI jgħid li "dinja qed tbat minħabba nuqqas ta' ħsieb" (n. 85). Dan huwa faqar kbir. Meta l-bniedem jirrinunzja li jaħseb b'moħħu, jew jibda jaħseb b'moħħ ħaddiehor jew jaġixxi mingħajr ħsieb! Meta nagħzlu li ma naħsbux, jiddgħajef l-għarfien tagħna tal-verità. Il-Papa Pawlu VI kien fisser kif waħda mill-kawzi ta' nuqqas ta' żvilupp hija defiċjenza tal-għerf u tar-riflessjoni, peress li l-bniedem li ma jaħsibx ma jafx x'direzzjoni għandu jiehu f'ħajtu.

Huwa interessanti li l-Papa Benedettu XVI fl-aħħar enċiklika tiegħu *Caritas in veritate* jgħid li illum il-ħsieb huwa t-triq għall-veru progress – il-bniedem intelligenti għandu l-ħila li flimkien ma' oħrajn jiskopru x'inhi l-verità (ara n.53).

Il-"pastorali tal-ħsieb"

Hija r-responsabilità storika tal-Kristjaniżmu illum li jindirizza dan il-bżonn li jkollna soċjetà li taħseb. Dan jgħiduh filosfi ta' valur, bħalma

huma Habermas u Pera! Huwa f'dan il-kuntest li illum, anke fil-Knisja lokali, neħtieġu dik li Antonio Rosmini, Pawlu VI u l-Papa attwali sejħu "apostolat tal-caritas intellettuali", fis-sens li ngħinu biex tinfirex aktar l-imħabba għall-għerf. Għax biex tfittex il-verità, tiddefendiha u tesprimiha bl-umiltà u l-konvinzjoni u tagħti xhieda għaliha, irid ikollok doża qawwiya ta' mħabba.

Ikun żball jekk naħsbu li din ix-xorta ta' apostolat tinteressa biss lil xi kategorija ta' persuni, bħalma huma l-għorrief, l-professionisti, l-għalliema, l-istudenti universitarji, eċċ. Filwaqt li dawn huma kategorija li m'għandhiex tiġi traskurata biex terġa' tkun irkuprata l-intelligenza Kristjana – li sfortunatament f'pajjiżna kważi tlietna, u l-assenza tagħha tinħass f'ħafna kampijiet –, kull bniedem jista' jaħseb, kull bniedem jaf jaħseb, u kull bniedem għandu jaħseb.

Għalhekk din il-pastorali tal-ħsieb għandha tinteressa lil kulhadd. B'din ix-xorta ta' pastorali niħmu li l-bniedem għandu jkollu dik l-għodda li biha jkun jaf janalizza l-proċess kulturali li jkun għaddej minnu (per eżempju, familja, xjenza medika, is-servizz pubbliku), u wara li jkun ħaseb, ikun jista' jagħti s-sehem tiegħu biex jorjenta dan il-proċess f'direzzjoni li tkun verament ta' ġid għall-bniedem.

L-Ewkaristija u l-caritas intellettuali

Hemm rabta qawwiya bejn l-Ewkaristija u l-caritas intellettuali. L-Ewkaristija hija s-sagrament tal-imħabba fejn Ġesù jagħtina lilu nnifsu. Dan Ġesù li niċċelebraw fl-Ewkaristija, huwa l-Kelma t'Alla – l-Għerf t'Alla li sar bniedem, biex mill-għerf tiegħu nistagħnu aħna! Għalhekk, kull meta aħna niltaqgħu biex niċċelebraw l-Ewkaristija, aħna għandna x-xorti li nagħmlu din l-esperjenza tal-verità (il-Kelma inkarnata u l-Kelma rivelata) f'kuntest ta' Mħabba.

Din il-verità tistimola l-ħsieb tagħna biex bir-raġuni u bl-għajnu-na tal-fidi naslu biex b'konvinzjoni nagħmlu tagħna dik il-verità. Sfortunatament għal xi wħud iċ-ċelebrazzjoni tal-Ewkaristija saret biss "ritwal" jew possibiltà oħra biex ikunu fil-preżenza tas-sagru; imma l-vera ċelebrazzjoni Ewkaristika għandha tkun esperjenza ta' Dak li daħal u għadu jidhol fl-istorja biex jerfa' fuqu u jagħti direzzjoni lill-ħajja tal-komunità.

Fl-Ewkaristija Alla jiltaqa' mal-istorja attwali tal-bniedem – Alla jiltaqa' mal-eżistenza storika u konkreta tal-bniedem u bl-iva

AĦBARIJET MINN GĦAWDEX ma' Charles Spiteri

Fi Pjazza San Frangisk fejn giet esposta solennement l-Ewkaristija

tiegħu Huwa jibdel l-istorja. Imma biex waqt il-quddiesa n-Nisrani jagħmel din l-esperjenza, huwa jrid jiltaqa' ma' Alla li huwa Mħabba, imma wkoll Għerf. "Jekk id-dinja tal-qedem kienet toħlom li fl-aħħar mill-aħħar l-ikel tasew tal-bniedem – dak li bih jgħix bħala bniedem – kien il-Logos, l-Għerf ta' dejjem, issa dan il-Logos sar tasew ikel għalina – bħala mħabba" (Deus caritas est, n. 13). Huwa għalhekk meħtieġ li nagħtu aktar attenzjoni lil-Liturġija tal-Kelma, partikolarment ix-xandir tal-Kelma t'Alla fil-quddiesa kif ukoll it-tifsira li tingħata mill-presbiteru fl-omelija. Dawn huma mument solenni daqs il-mument tal-konsagrazzjoni.

It-tħabbira tal-Kelma mgħejjuna bl-omelija, għandha ddawwal l-intelligenza, tistimola l-ħsieb fin-Nisrani u tghinu jkun dixxiplu matur. Hawnhekk inħossni fid-dmir li f'isem il-Knisja ngħid grazzi lil ħuti fis-sacerdożju li kull nhar ta' Ħadd – u xi wħud anke fil-quddies ferjali – jaqsmu l-Kelma mal-poplu t'Alla: ministeru li huma jwettqu bil-qalb u b'dedikazzjoni minkejja li jimpenjahom ħafna hin.

Il-quddiesa tal-Ħadd u l-formazzjoni Nisranija

Billi għal ħafna mill-Insara l-Kelma ċelebrata fil-quddiesa tal-Ħadd hija l-uniku mument ta' formazzjoni Nisranija, inhegġighom biex dak il-hin jgħożżu, jaħsbu fuq dak li jkun qalilhom Alla ħalli hekk ikatru l-ħażna tal-verità li għandhom. Fl-istess hin nistedinhom jikkunsidraw jistgħux jis-sieħbu ma' daww il-komunitajiet, gruppi u għaqdiet li għandna fil-komunitajiet parrokkjali li matul il-gimgha jiltaqgħu madwar il-me-

jda tal-Kelma u tal-Ewkaristija. Din l-esperjenza ta' katekezi b'bażi biblika għall-adulti għandha ssib kull appoġġ, għax nemmen li hija t-triq tal-futur għan-Nisrani u għall-Knisja illum. F'dawn l-għaqdiet in-Nisrani jhejji lilu nnifsu mhux biss biex il-profit tiegħu personali mill-Ewkaristija jkun akbar, imma wkoll biex meta jiltaqa' mal-komunità parrokkjali huwa jkun jista' jwet-taq xi ministeru biex l-Ewkaristija tkun verament espressjoni oħra tal-caritas intellettuali, li hija meħtieġa ħafna biex inkomplu nsaħnu l-Knisja tagħna u fl-istess hin nik-kontribwixxu f'pajjiżna jkollna kultura li tagħmel gieħ lil kulhadd.

Intemm dan il-messaġġ tiegħi bi twissija li għamel il-Papa Benedittu XVI fil-festa tal-Corpus Domini ta' din is-sena meta qal li mhix ħaġa skontata li ħafna għadhom jemmu fil-preżenza reali ta' Ġesù fl-Ewkaristija. Huwa kompli jgħid li "illum jeżisti l-periklu li anke fil-Knisja hawn proċess ta' sekularizzazzjoni qawwiya, li jista' jwassal biex il-kult ewkaristiku jsir wieħed formali u vojti". Aħna m'aħniex meħlusin minn dan ir-riskju. Kien għalhekk li bil-għajnuna t'Alla ċelebrazzja l-Kungress Ewkaristiku Djoċesana b'impenn li nkomplu ngħożżu l-Jum tal-Ħadd bħala Jum il-Mulej, li rridu nqaddsu bis-sehem attiv tagħna fl-Ewkaristija.

Kif għidt fil-bidu, tkun irresponsabilità gravi tal-poplu t'Alla f'dawn il-gżejjer jekk ma joffrix sehemu fl-iżvilupp uman u shiħ tas-soċjetà. Huwa fl-Ewkaristija li l-komunità Nisranija ssib il-qawwa li timbut-taha dejjem 'il quddiem biex tibni lilha nnifisha fl-istorja u tibni dinja aħjar.

Jidher il-Kardinal Peter Kodwo Apiah Turkson fi Pjazza Savina. Fuq il-ġnub tiegħu jidher l-Arċipriet tal-Parroċċa ta' Sannat, Dun Tarcisio Camilleri u Dun Frangisk Sultana, Rettur tal-Knisja ta' Santa Luċija, Għawdex

Il-Purċissjoni fi Triq Putirjal